

Casa Agustí
FABRICA
d'aigües
carbòniques
esterilitzades,
xarops
i orxates
Telèfon 53202
Aragó, 407
Barcelona

LA PUBLICITAT

ANY LIII.—NUM. 17.798.—PREU: 10 CENTIMS
BARCELONA, DIMARTS, 9 DE JUNY DE 1931
TALLERS D'IMPRESSA: CARRER BARCELONA, 11 i 13. — TELÈFON 10000
REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ: CORTS CATALANES, 899, 1.ª — TELÈFON 11490

JA HEU SENTIT
el nou Atwater Kent Compact, en
perpetuïtat, amb les famoses val-
vules Pentodo? La seva potència i
qualitat selectiva us deixaran sor-
presos. No s'ha construït res que
l'iguali.

Atwater Kent Radio
AUTO ELECTRICITAT, S. A.
Diputació, 224. — Barcelona

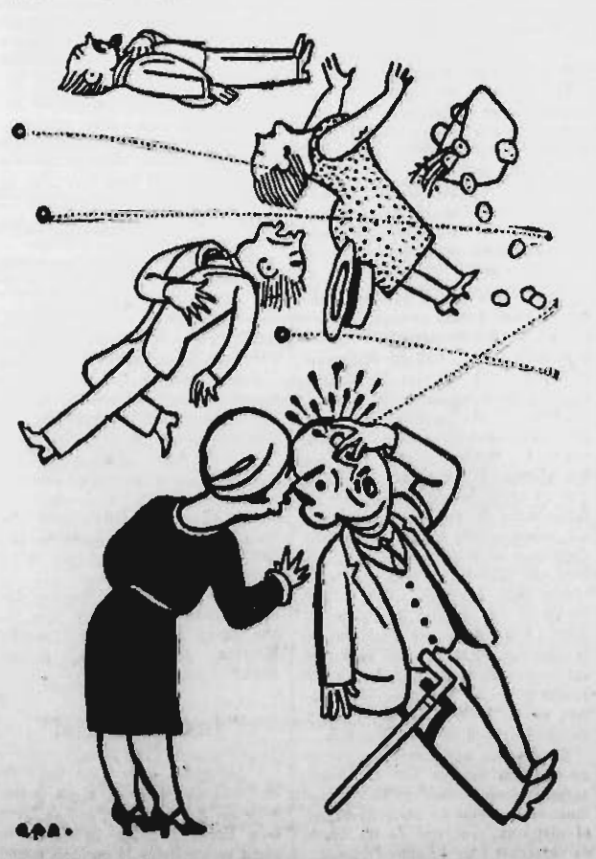
L'hora de la catalanitat

Diuen, Manresa, remorosa de gervació, vestida de gran festa, rebia amb aclamacions els representants de la catalanitat militant convocats per la venerable Unió Catalanista per commemorar-hi l'aprovació de les Bases de Manresa, primera realització de les llibertats catalanes reestructurades. Una setmana en-dera aquest monument del catalanisme vuitcentista restava exangüe en els fulls esgroguissats de les velles publicacions catalanes, sepultat en l'oblit silenciós dels arxius. L'exhumació ha estat oportuna; a la vigília de constituir-se la Diputació que redactarà l'Estatut de Catalunya, l'evocació d'aquells entusiasmes catalanistes, d'aquelles esperances que estan a punt d'ésser realitat, haurà estat la prova més eloqüent de la persistència de l'acció catalanista.

Manresa ha estat ungida dues vegades ciutat dels destins de la pàtria; si trenta-nou anys en-dera patriotes il·lustres s'hi reu-nien per aprovar el primer codi de les nostres llibertats reivindi-cades, diuen, eren els repre-sentants autoritzats de tots els partits catalans presents que s'hi aplegaven; en aquella pri-mera assemblea, que la d'avui elevarà a la jerarquia de prece-dent històric, es reunien els re-presentants d'una organització; en la de diumenge, era la cata-lanitat integral que anava a Man-resa a preparar-se, a estimular l'esperit patriòtic amb l'especta-cle de la manifestació impres-sionant de una unitat essencial de Catalunya.

Aquesta era la significació pro-funda de l'acte; per això la in-stitució eloqüentíssima de Jaume Bofill de la unió dels catalans per davant dels partits trobà l'ad-hesió explosiva de la multitud d'homos de realitzacions totals i definitives. Quan la República era una possibilitat només, era racional que les forces catalanis-tes republicanes treballassin pel fi comú tot mantenint la seva in-dependència; avui que l'adveni-ment de la República ens dona reconeguda la nostra personalitat nacional, i ens hem de redactar l'Estatut que articularà els nos-tres drets amb els dels pobles his-pànics, és la catalanitat que ha d'actuar integralment. L'Estatut ha d'ésser l'obra de tots; la copa santa, com deia diumenge Jaume Bofill, que no pot tenir altres colors que els que hi posarà la llum de la llibertat en iri-car-se en el seu cristall puríssim. Tots han d'acostar-se a les llavis, que ningú, però, hi deixi el rastre repugnant de l'odi. L'empresa que avui serà iniciada al Palau de la Generalitat repre-senta un moment decisiu per al nostre destí de poble.

Liberals i demòcrates, aspirem a ésser ciutadans d'una Cata-lunya liberal i democràtica res-

—No serà res: alguna bola perduda del polvorí d'Hostafranca...

La ville Lumière i l'Exposició Colonial

Es probable que per esborrar el mal efecte produït pels sen-timents altament monàrquics que avui dia afecten els súbdits de la República Francesa, hem rebut aquests darrers temps la visita de Madame Curie, de Ma-dame Dussanne, de Philippe Berthelot i de Germain.

França és aquest país que tota hem estimat tant, segura-ment perquè és com una d'a-questes coquetes que fan tornar ximples els seus admiradors i els fan adonar, després d'haver fet mil ridícules per posseir-les, que la dona pròpia és més bonica i té més qualitats.

Els que hi hem viscut for-ces anys sentim profundament aquest descens. Aquell París d'avant-guerra amb els seus cotxes de fiacre amb barret de llaua, el París del Chat Noir, i de "L'Assiette au Beurre", el d'En Clemenceau, ha totalment desaparegut.

El d'ara és trist i insubstan-cial. És el d'Acció Francesa, el de les Societats d'Anciens Com-battants, el del "Journal" a tants mils francs la gasetilla i el d'En Chiappe.

Ens han enganyat, però no hi fa res, i li ho perdonem perquè París és un tros de la seva carn, encara que pesti als fran-cesos.

Cada nació els ha deixat o donat el bo i millor que tenia. Nosaltres els hem credit En Sert i En Picasso, que és el Papa de la pintura, i el nostre ambai-xador davant el món. Polònia els va donar Madame Curie, a la qual, per cert, no volíem reconèixer cap mèrit ni donar-li la Legió d'Honor abans de nacionalitzar-se francesa. El Japó els va oferir el subtil pintor Fuyita, el més parisenc dels japonesos. Grècia els va donar Galanis, que ha estat el dibuixant i el gravador més graciós que ha existit. I perquè tinguessin a la Comédie Fran-çaise (2) gent que s'afirmessin en les seves passejades pel món. Romania el va donar aquest gran i excel·lent M. de Max. Elvira Papaseu i Mlle. Ventura. I la Itàlia la Colonna Romano.

Fins la raça jueva, aquesta raça que tant ha sofert i tant ha triomfat, els ha donat la més sensible de les comedian-tes, la gran Sara Bernhardt. Tots hi ha posat el coll.

I no oblidem aquell gran moviment romàntic que el mil·lencents catòrics va recórrer tots els països d'Europa. Nos-altres els catalans els varem regalar 12.000 voluntaris, dels quals ben pocs en varen tor-nar.

Doncs bé: aquesta França que tantes proves d'amistat ha rebut, ara ens ha girat la cara. Nosaltres que tan bé havíem comprès la Revolució Francesa i la defensa del dret en l'última guerra, no hem estat pas compresos per aquest país en implantar de mal de mestre la nostra República, que ens era, per tant, tan necessària com l'aïre que respirem.

"Tant pis", que diuen ells. Nosaltres li hem fet perdre tot això i molt més, fins el

ELS MINISTRES SENYORS LERROUX I AZAÑA A VALENCIA

"Res és més necessari que la disciplina dels partits", diu el senyor Azaña en el seu discurs. — "Falta demostrar al món sencer que no tan sols hem conquistat la llibertat, sinó que hem demostrat mereixer-la"

València, 8. — Abir, a tres quarts de vuit, arribaren, procedents de Madrid, els ministres senyor Lerroux i Azaña, als quals acompanya-ven l'alcaldessa madrilenya i el senyor Sigrid Blasco. Foren entusiàsticament rebuts per una enorme mul-titud que fou a l'estació per espe-rar llur arribada. Durant el tra-jecte que hi ha de l'estació a l'A-juntament, no cessaren d'ovacio-nar-los, havent de sortir al balcó el senyor Rico per donar al poble les gràcies pel grandios acolliment.

Una hora després es traslladaren a la Plaça de Br is, on havien de prendre part en el miting republicà que havia organitzat i al que acudí tanta gent que inclús es veieren nombroses persones enfilades al pos-te de les andanes. A l'arribada, foren d'acolliment ovacionats.

Els oradors es dirigiren a la tri-buna, on onjaven les b banderes re-públiques i regional valencianes,

FULL DE DIETARI

EL VOT DE LA CALOR
A tots els que, prematurament, es plangen de la calor els dic: "Paciència, paciència. Més en passaran els diputats a les Constitucions."

I no els enganyo. Els pares de la Pàtria, més pares que mai aquesta regada que no les altres, efectivament patiran els rigors d'una temperatura asfàltica. Per tenir-ne una idea no cal sinó haver passat algun dia de juliol o d'agost a Madrid, aleshores que de l'asfalt puja una brava asfixiant i que ni el trascolar orxates i aigües glaçades és un consol que duri.

Els pares de la pàtria, a més a més de la calor de l'entusiasme i de la calor de la controvèrsia, tindran la calor veritable, la calor autèntica i sense metàfores.

Durant alguns dies han circulat di-verses proposicions perquè l'Assemblea magna se celebrés en una capital menys calorosa que Madrid. Sant Sebastià ha presentat la seva candidatura; Barce-lona, també ha tingut alguns padris; l'Escorial, amb el seu formidable monestir de parets refrescants i la seva alçada sobre el nivell de la mar, també ha estat objecte d'alguna proposta. Però, en definitiva, la capital ha de fer valer els seus drets i ja és indis-cutable que la nova Constitució republi-cana naixerà a les vores del Manzana-res.

Com influirà la temperatura en el sentit de les deliberacions?

Totes les hipòtesis són admissibles, enfora de les que pretenem que la influència forta nulla. És possible que la calor exasperi el sentit esquerri-ista; no ho és menys que doni una ex-tradordinària virilitat al sentit dretista... Cal també esperar que en lloc de produir exasperacions, encomani als membres de l'Assemblea una lassitud, nòcia a totes les conciliacions... Però no és possible que un factor tament poderós no exerceixi cap influència.

En la incertesa, només ens cal fer vots perquè la calor de Madrid sigui favorable al bé de la pàtria.

CARLES SOLDEVILA

ALS ESTATS UNITS

Com s'administra la justícia. — Es prepara el salvament del "Príncep de Asturias", que s'enfonsà l'any 1915. — Contribució a l'èxit de la Conferència del Desarmament

La desmilitarització de l'illa de Guam
Washington, 8. — Entre les eco-nòmiques que s'annuncien, es proposa fer el govern nord-americà, figuren les derivades de la desmilitarització de l'illa de Guam, a la mar Paci-fica. Segons es diu, en el pròxim exercici, aquestes economies repre-sentaran 10 milions de dòllars i 15 en els exercicis successius. — Fabra.

L'elasticitat de la justícia
Washington, 8. — Un dels dar-rers informes de la Comissió Wickersham, encarregada d'investigar sobre els delictes i crims, censura la negligència dels ministeris fis-cals, més que els propis jurats, si els actes criminals als Estats Units no són sancionats degudament. Diu l'in-forme que més del 40 per 100 del procés són sobreseguts, per una raó qualsevol. El dit informe acaba dient que s'ha d'eliminar la política en es-collir els funcionaris del ministeri fiscal. — Fabra.

La lliçó de la Dictadura

Un article del "Times" sobre el llibre de L. Nicolau d'Oliver

Davant el Suplement Literari de "The Times" ha aparegut el se-güent article, sobre el darrer llibre de Lluís Nicolau d'Oliver, que trau, encara que no va signat, la ploma del prestigiós professor Ali-son Peers, de la Universitat de Li-verpool, tan conegut i amic de les nostres coses:

"Un dels membres més joves del nou Govern Provisional d'Espanya i un dels que aniran més lluny, és el ministre d'Economia, Lluís Ni-colau d'Oliver. De poc més de qua-ranta anys d'edat, tenint en el seu actiu bon nombre de treballs his-tòrics i literaris, fa temps que és conegut com a profund i pràctic es-tudios dels problemes del seu país i dels internacionals. Al costat dels deures que li imposa la cartera, juga dins el nou gabinet un altre paper no menys important — el de l'home que avui lliga Catalunya amb les altres terres d'Espanya. Perquè el senyor Nicolau és un català dels veritables, i la Generalitat recent formada té segura la justícia que se li farà des de Madrid, mentre ell la representi.

Una setmana justa després de proclamada la República va aparè-xer (el dia mateix que s'escrigué la Festa Nacional del Llibre, el 23 d'abril) el nou llibre d'En Nicolau, "La Lliçó de la Dictadura". En el preici no és saludada encara la República, sinó que es tracta de preparar-la; perquè s'hi afirma la necessitat d'establir la forma de go-vern d'una vegada per a sempre, i s'hi assegura una persona que no s'anomena "que obra com el país i el país pertany per dret patrimonial". Però no es llegirà amb menys in-terès avui que la República és un fet aconseguit, i fins perduda l'ac-tualitat, conservarà valor històric com un dels darrers documents pre-republicans.

L'actitud d'aquest llibre davant l'avui tan menyspreat Primo de Rivera és remarcable. Refusant dis-pensar-lo de censura a causa de la seva mort recent, l'autor refusa amb igual fermesa de fer-lo el sol res-ponsable del règim de tirania que va inaugurar.

Més que el Dictador, Primo de Rivera va ésser l'instrument de la Dictadura. No el considerem més innocent que els altres instruments. Però declarem que ni el temps ni cap altra cosa ens poden fer oblidar aquells que tenen majors responsabilitats i que, si restessin impunits, ens portarien una altra i més gran tirania quan convingués als seus interessos.

Amb aquest esperit fou concebuda la República que acaba de néixer, i es podria suposar que aquest pa-ràgraf conté la "lliçó" de la Dic-tadura a la qual es refereix el títol. Però en realitat, la lliçó la trobem una mica més enllà. I aquesta és que la Dictadura, declarada o im-plicita, pot tornar qualsevol hora mentre la nació manqui d'un robust esperit democràtic. Ara, l'establiment d'una República no portarà per ell sol aquest esperit, encara que un govern republicà intel·ligent pot fer molt per nodrir-lo. I a la raó precisa l'actual importàn-cia d'aquest llibre per al espanyola. Massa nombre d'ells han estat, i són encara indubtablement, "falsos conservadors" que reixiran en no conservar res; idòlatres del progrés material" (hem de recordar les tan celebrades carretes per a automò-bils de la Dictadura?) "que donen els ulls a les lleis opressores, pre-parant així inconscientment l'escia-t de la revolució".

Un altre aspecte d'aquest llibre, i que també prendrà aviat actualitat, és encara la crítica del poble cata-là. Encara que creient de tot cor en el seu esdevenidor, l'autor li tro-ba tres grans defectes. Primer, la manca d'homos d'acció que prosse-gueixin l'obra ja començada. Segon, l'indigne respecte als tabús i prejudicis irrationals. Tercer, com tots els descendents dels que s'no-mena ep anglès, polidament, "self-made men", els catalans tenen, i és l'última, una visió més estreta que les seves possibilitats industrials i energètiques.

El senyor Nicolau demana pot-ser massa als seus compatriotes. Si és així o no, els fets ens ho diran prompte. Sense cap dubte, la prova dels segles s'acosta per a Catalunya; i caldrà seguir-la a través d'ella amb interès i estadi-la amb atenció i amb simpatia.

(Continua a la pàg. 7)

Tots els actes revestiren una brillantor extraordinària : Un magnífic discurs de Jaume Bofill i Mates : El poble de Manresa tributà una rebuda entusiasta a Don Francesc Macià

Festa Major del catalanisme podria anomenar-se la magnífica diada del passat diumenge, a Manresa. De festa major era el sol de juny, que embolcallà l'essènci patèidic de la diada amb un escalf material propici per a la imatgeria política dels oradors; de festa major, l'orgia colorida dels domasos i els banderes. I en el rostre i en el cor de la gent, alegria de festa major.

Canal de Manresa, en els pobles de Molinot, La Banya, Castellet i Sant Vicenç, el voleïa de les banderes i l'homenatge dels arcs de triomf, eren les avançades de l'escalf patèidic de la ciutat del Cardener. A l'entrada a Manresa, un arc triomfal, amb una lliçança breu i cordial: "Benvinguts!"

I totes les cases endiminguades amb la finzellada vermella dels domasos i amb el leit motif, repetit fins a l'infinit, de la bandera de les quatre barres que brillaven sola el sol. I els carrers envaïts per la gentada i l'onada sonora dels crics, de les converses, del soroll dels claus dels cotxes i autòmobils que no paraven de portar més i més públic. I de tant en tant, una sonda de silenci a l'entorn dels altoveus que llançaven en ple carrer els discursos que en aquell moment es pronunciaven al Teatre Kursaal.

Manresa, la catalaníssima, va celebrar amb una autèntica emoció la commemoració magnífica de les cèlebres Bases. Els barcelonins que no s'hien mogut mai de Barcelona no saben com el símbol i la realitat de la Pàtria ogafen tot el púst i el sentit, en aquestes ciutats de les comarques, en les quals d'irien que sentia dretar més de la vora el cor de Catalunya.

aplomdi vis representants de tots els partits, dedicava una ovació frenètica al President de la Generalitat. I és que Macià representava en aquest moment el símbol vivient de Catalunya.

A la tarda, després del dinar, quan se'n tornaven cap a Barcelona, el pòr de Macià pel carrer de Manresa lluyal altra volta l'aire triomfal de l'orribada. En passar per davant del local del Sindicat Unic, li fou tributada una ovació delirant. (Per cert que, segons sembla, l'organització obrera manresana no havia vist amb gaires bones ulls la celebració de l'acte, sobretot pel que fa referència a la participació en aquest du significats elements de dret.)

En resum, pot dir-se que el grandios homenatge que tribulà la ciutat de Manresa a En Francesc Macià fou l'homenatge sincer, cordial, sense segnes intencions, a l'hòme representatiu de Catalunya, que en aquest moment porta damunt les seves espalles el pes feixuc de l'esclavitud de la Pàtria.

J. M. P.

LA DIADA

Diumenge va ésser una diada d'alt sentit patèidic. De totes les bandes de Catalunya van sortir cap a Manresa els darrers representants de les velles promocions del catalanisme. Hi eren tots els supervivents dels delegats que l'any 1892 van aplegar-se a la bella ciutat de la Comarca del Moianès, per deliberar sobre les famoses Bases de Manresa; aprovades en la primera assemblea de la Unió Catalanista, celebrada el dia 20 de setembre de 1892.

any.

Els rengles d'aquells bells patricis s'h'an clarit tant, que dels deu components de la Junta Permanent de la Unió Catalanista en aquella data i de la potència que redactà les "Bases per a la Constitució Catalana", només en queda un en peu: En Pau Font i de Rubinat, de Reus.

mentefrènca, les activats d'aquells homes de barbes encara no vulnerables, veritables soborrelleis de l'Època; i, mateixa ciutat ha acollit avui els representants de totes les forces del catalanisme, i aquella doctrina bastada sota el títolista de l'Inamutit, ha viciat el seu moment, i avui la viciem matodo amb la gama de tots els colors polítics.

Teatre Kursaal reflexionem sense dissimulació la nova realitat catalanista. Anya enrera, un acte d'aquesta naturalesa s'hauria distingit pel seu abrandiment i pel tema marrelleiant de l'afirmació poètica. Dimegnes passat, a Manresa, els oradors partien del sobre-entès del fet catalanista; l'interès dels discursos s'escaçia sobretot en la manera d'enfocar cadascú l'actual moment, és a dir, que la política jugà més que el simple patriotisme. Arrivats en aquest punt, vol la pena d'assenyalar l'efecte enorme que aconseguí Jaume Dofall amb el seu magnífic parlament, que constituí lo nota culminant de la gala.

«L'activisme que els oferia l'acte per plantar amb una certa claredat les respectives posicions polítiques, l'entusiasme Gassot respongué totes les al·lusions reclamant la confiança per als homes que avui porten el govern de Catalunya. Això no vol pas dir que el seu discurs fos extraordinàriament governamental; més aviat, en algun moment, endut pel natural arbrando-ent de la seva verborrà inflorada, va pronunciar paraules susceptibles d'ésser mal interpretades fins a l'agui.

desperada de la interessada actitud del públic. Va escoltar tots els oradors amb una gran atenció i no regaliejà els aplaudiments a ningú, però els fragments que foren subratllats amb les seues mans foren els que es refereix a la unitat de tots els catalans docents de l'obra de l'Estatut, i defensaren l'interès de Catalunya per damunt dels interessos del país.

Els manresans esperaven l'arribada del President de la Generalitat a les deu del matí. Una generació imponent es disposava a tributar-li una arribada apoteòsica. Però Màcia, una mica indisposat, no pogué desplaçar-se en aquella hora matinal.

La naturalesa cooperà a la festa. Un dia esplèndid de primavera en el qual es deixaren sentir les alenades de l'estiu proper.

A dos quarts de vuit del matí sortiren de la plaça de Catalunya els autocars de l'empresa "Catalonia", ràpids i confortables. Al davant el que duia la Junta Permanent de la Unió Catalànista i alguns invitats, adornats amb galledes i banderes i portant al flanc sengles cartells amb el nom de l'entitat. Durant tot el camí un seguit d'autònòbils de turisme que passaven al davant en una continuà caravana.

En arribar a la comarca, els excursionistes rebien les primeres impressions de la festa. Des de Monistrol fins a Manresa tots els pobles estaven animats i amb pe-

VICENTS BALLESTER

Com a president de la Junta Permanent de la Unió Catalana, comença saludant amb cordialitat l'Ajuntament i el poble de Manresa. Diu que l'acte ha de consistir en homenajar les "Bases" que fa 39 anys foren aprovades a Manresa, en la primera Assemblea de la Unió Catalana que va celebrar-s'hi, i els homes que de tot Catalunya hi anaren a deliberar per estructurar-la. Acaba amb un víscia Manresà i un víscia la llibertat de Catalunya. (Visques i aplaudiments.)

El senyor Llamusà, secretari de la Unió Catalanista, negarà els noms dels que componen la Junta Permanent l'any 1892 i els dels ponents que redactaren les Bases.

L'arribada a Manresa fou plenament solemnnal. Els excursionistes de la Unió Catalanista foren rebuts a la sortida del pont per l'Ajuntament de la ciutat, en corporació, presidit pel seu batlle senyor Joan Selves.

Manresa estava tota ella engalanada. Damossis i banderes engalanaven balconis i finestres, i tot el poble era al carrer. L'espectacle era imponent.

A l'ajuntament de Manresa, la Junta Permanent de la Unió Catalanista amb la seva bandera al cap i els invitats. La precedia una llarga caravana de pendons i banderes, de diferents entitats, voltats de les respectives juntes o representacions. Assenyalem les senyeres següents: de l'Avenç Democràtic Republicà de Sant Andreu, de la Joventut Catalanista "La Faig", de l'Associació Federal Social Republicana, de la Cooperativa Obrera Manresana, del Chor de Sant Josep, del Casal Català Martinenc, de l'Esbart Martinenc de Dansaires, de l'Associació de Dependents de Manresa, del Chor La Unió, de la Cultural Penya Joia, i alguns altres.

disficultats, entre la gran gentada, seguí el trajecte fins al teatre Kursaal pels carrers de la Muralla de Sant Francesc, Muralla de Sant Domènec i Passeig de Pere III, en el qual està instal·lat l'esmentat teatre. El seu pas era saludat amb aclamacions i picaments de mans dels manresans, que omplien els carrers o estaven arralats pels balcons.

Es reberen les següents adhesiones:

Casal d'Esquerra Republicana del districte VI; Acció Catalana Republicana de la Bordeta; Agrupació Excursionista Catalunya; Centre Català Republicà de Sant Andreu; Ajuntament d'Igualada; Ajuntament de Sant Just Desvern; Il·lustració

zadora d'aquesta diada de commemoració, nomenada per l'Ajuntament de la ciutat, agrair, en nom de Manresa, la presència dels assistents a l'acte, que és una festa cívica de Catalunya. Saluda Francesc Macià, que espera que vindrà, qui és l'autor de la unitat territorial de Catalunya i ha d'ésser el de la seva unitat espiritual. (Aplaudiments.)

Dependents del Comerç i de la Indústria; Orfeó Català; Club Esportiu Catalunya; Joventut d'Esquerres Republicana "La Falç"; Centre Catalanista Republicà de Palafrugell; Centre Catalanista Republicà de Terrassa; Bloc Catalanista de Vilafranca del Penedès; Ateneu Catalanista Republicà de Berga; Orfeó Gracienc; Centre Català de l'Havana; Grup Nacionalista Català de Santiago de Cuba; Centre Català de Sabadell; "El Llamp", de Gandesa; Agrupació "Els Montserratins"; Federació Social Republicana de Manresa; Joaquim Delcòs; Joaquim Pecanins; Enric Laporta; Pere Climent; Ferran Torre; Jaume Montlleó; Pere Mosella (Solsona); Didac Toldrà (Tarragona); doctor Vila Abadal; Josep Grant i Sala; Josep M. Roig (Blanes); Enric Ribes Virgili; Pere Arderius (extresor de la U. C.); Francesc Xavier Cases Briz (ex-secretari de la U. C.); Salvador Millet (també ex-secretari); Trinitat Monegal; Miquel Laporta; Joaquim Cabot; Xavier Casals; Francesc Mateu; Jaume Carner; Joan Malquerç i Viladot; Jaume Collell; Agnès Ermenegot de Badia.

En arribar al Kursaal el teatre, gran i espaiós, estava atapeït de gent. Molts dels que formaven part de la comitiva oficial pogueren finalment encabir-s'hi amb penes i treballs. La gran sala oferia un aspecte magnífic. En una llotja destacaven un grup de noies i d'infants abillats de República i amb gorra frígia i amb faixes dels colors de la bandera catalana.

havia l'actuel Junta Permanent de la Unió Catalànista en pes, representants de tots els pobles de la comarca, els eradors que havien de prendre part a l'acte, l'Ajuntament de Manresa, alguns supervivents de l'antiga Unió Catalànista i altres personalitats.

A les onze començà l'acte. Ocupaven la taula presidencial el president de la Unió, senyor Ballaster; el batlle de Manresa, senyor Joan Selves, i els senyors Soler i March. Vellistes: Roig i Pons, Valls i Tàrrer, Viladé i Lluquet.

a ideal de llibertat col·lectiva, és un cas de justícia social. El partit socialista — miqueix — espera que la Catalunya alliberada complirà un programa de millorament dels ciutadans per tal que els catalans siguin admirats i estimats per tots els homes del món. (Aplaudiments.)

Pren part a l'acte en representació de la Lliga Espiritual de Nostra Dona de Montserrat.

tre l'Il·lustre conseller de la Generalitat Ventura Gassol, al qual la concurrència ovaciona a peu (ret.).

El senyor Valló i Taverner llegirà uns quatrils d'homenatge a la ciutat de Manresa, a la Unió Catalana i a les Bases que se commemoran. Dia que aquests són una assenyalada fita d'una obra de llibertat col·lectiva. Acaba manifestant que la Lliga Espiritual de Nostra Dona de Montserrat ha tingut una gran complaença a adherir-se a l'acte que s'està celebrant. (Aplaudiments.)

Pren la paraula en nom de "Pa-
lestra" i en substitució de Pompeu
Fabra.

de les noves promocions porta un homenatge al record dels homes que en la memorable Assemblea de 1892

lapes. Dimaris vivent es reunirà la Diputació de la Generalitat de Catalunya, i aquesta remià serà com una continuïtat a l'Assemblea de trenta-nou anys enrera. I els actes dels catalans a favor de la seva llibertat han estat constants, perquè ja en 1873 Llostan i altres intentaren declarar la llibertat de Catalunya dintre la República Federal; i el mateix succeí l'any 1867 en el Pacte de Tortosa; i també abans a les Corts de Cadix, l'any 1812, quan els diputats catalans hi presentaren la proposta de la llibertat de Catalunya. Totes aquestes dades demostren la permanència i la constància de la voluntat de Catalunya per la bona llibertat. (Apudament)

de l'acte que s'està celebrant, perquè és un aplec de tots els catalans, i diré que aquesta fusió s'ha de sostenir cada dia més ferma fins que Catalunya triomfi. (Ovació.)

és apleudit), propagandista constant i incansable de les nostres aspiracions. I acaba demanant que tots els catalans siguin fidels a la bandera catalana, avui simbolitzada per la de la Unió Catalanista, que és la que, per iniciativa de la venerable escriptora agnès Armerengol de Badia, van oferir-li les dones catalanes. (Oració.)

Parla en nom de l'Associació Pro-
 protectora de l'Ensenyança Catalana.

ria a l'obra més gran de desnationalització que tenien contra nosaltres: els enemics de Catalunya, va voler renovar-la, crear-la, apropiarsen-ne. La Protectora, filla de la benemèrita Unió Catalanista i creada per l'ex-president d'aquesta En Manuel Po'guera i Duran, ha seguit sempre, no sols els mateixos principis de catalanitat de l'entitat mare, sinó la seva actitud moral de desinterès i d'apostolat. I s'ha posat, tothora, al costat de tots els partits polítics, perquè no ha votat fidelitat a cap d'ells sinó a l'esperit únic i immutuable que fa que els catalans ens sentim germans. (Aplaudiments.)

aidors, els que començaren a predicar com els baptistes al desert. Han passat trenta-nou anys de lluites, de decepcions, de persecució de l'ideal fins a transformar-lo en una unitat col·lectiva i aconseguir que cada català se sentís l'ànima catalana. I això s'ha aconseguit perquè per damunt de divisions i personalismes teníem arrelat un esperit que ha estat, és i serà el de la nostra pàtria. (Ovació)

tà formant l'estructura, la fesomia d'aquesta pàtria nostra, i si volem que el modelat sigui perfecte, cal que tingui un sentit de realitat. Hem de voler que la figura nova tingui l'alcària dels millors ideals i que sigui la pàtria de tots; de tots els partits i de totes les classes amb el respecte a les idees i a les creències dels homes, que realitzi el màximum de justícia social compatible amb la realitat econòmica, i que la nostra pàtria nova reculli maternalment l'amosorament els fills dels altres po-

Alguns han pensat que un cop obtinguda la llibertat s'haurà acabat la feina, i és aleshores quan la feina començarà, perquè l'autonomia no és una finalitat, sinó un mitjà. Ells ha d'ésser la força per mantenir la continuïtat de la llibertat i una obra social estructuralment.

(Amba dient que la Protecció

comia que el Govern i totes les entitats col·laboradores perseguiran les dues finalitats que aquella perseguí, que són les de cultura i de llibertat, que són termes inseparables i que han de completar-se. (Ovació).

FERRERES I DURAN

a la Diputació de la Generalitat de Catalunya.

per damunt de tots els acords que es prenguin els ideals de la llibertat de Catalunya i la dels catalans. (Aplaudiments.)

I aquests ideals s'han de perseguir i s'han de defensar sense por com no va tenir-los el gran Màxim, qui a Prats de Molló va salvar la virilitat de Catalunya. (Ovació.)

a manresa, que els manresans han estat sempre els homes liberals de Catalunya que han sabut oferir el sacrifici de la vida, i que Manresa ha estat tothora catalana per damunt de tot, com he demostrat ja al segle XVIII en posar-se, per damunt dels monarques d'Espanya i de França, al costat de Pau Claris. (Començament)

69 i serà profundament catalana.
(Ovació.)

En nom de l'antic diari "La Renaixença", del qual fou director, tot parlar, segons els torns establerts, el venerable Pere Aldavent.

Daniel Cardona llegeix uns quattres. En elles l'Aldavent se'n presenta amb aquell estil tan propi i tan particular seu, aquella manera d'escriure saltant barrancs—segons frase pròpia—amb el qual, sota una construcció casolana i amb una essència de sentit comú a la punta de la ploma, ha aconseguit desvetllar l'emoció en la generació passada.

Ens parla dels Reis Catòlics, en la unió dels quals la dona no va anar a casa de l'home, segons és de consuetud humana, sinó que l'home va

caiguda putrefacta d'un regim vergonyós. I això depèn de nosaltres. Cauríem en els mateixos defectes de la monarquia si tots els que hem treballat per la República, si els que hem signat un pacte de Sant Sebastià fessin una República vergonyosa. En canvi, si recordem que la proclamació de la República representa per damunt de tot la idea de la llibertat catalanes, si omplim de contingut espiritual la nova República, si aconseguim catalanitzar Catalunya, la data serà més memorable, no com a epíleg d'un terme vergonyós, sinó com a inici d'un nou període gloriós de Catalunya. (Llargà ovació.)

Ara, nos mirai de l'Estatut ben

deels Borbons desterrats l'un darrera l'altre de tota l'Europa fins arribar al darrer, que s'ha enfonsat per sempre.

corregut a Llimena temps de la dominació espanyola: dues carrosses de dos alts personatges es troben cara a cara dins d'un carrer estret i cap d'elles no va voler recular per deixar pas a l'altra, pretenent cada personatge tenir un dret superior. La solució va consistir a desenganxar els cavalls i deixar les carrosses al mig del carrer mentre es consultava a Madrid quina era la

Lima calla que els vaixells de vela que havia de recular. Resultat que portadors de la correspondència donessin la volta a l'Amèrica del Sud i això exigís mesos i mesos, les dues carrosses es van passar anys i panys a la serena impeding el pas per aquell tarrer.

Dedica un record a la Confederació Alemanya i a les diferents nacionalitats que han pogut viure-hi en pau i harmonia.

La Generalitat han de tenir present en lurs deliberacions les Bases de Manresa i confiar que els pobles d'Espanya desunits per la monarquia podran abraçar-se sota la República. (Aplaudiments.)

Parla en nom del Centre Excursionista de Catalunya.

Diu que hi ha actualment dos homes a Europa que són els únics que han aconseguit la llibertat de l'«altre» Auguste: dos homes són: Enghelb i Aidaver que mantenia el foc sagrat, l'ombra de Teodor Lluís, animador de València, d'Aguiló patriarca de Mallorca, la tradició del catalanisme que téu que Unites sin federal i carline uns i altres per

Massarrik s'ha tobat a Treccolo-
vauka amb dos obstacles: el radi-
calisme i el desconeixement pel pro-
pi poble de les seves tradicions.
I d'aquests dos obstacles el més
difícil de vèncer fou el segon, o sigui
el de la ignorància. Mació, en canvi,
ha tingut la sort de no trobar aquell
segon obstacle, i tot el poble de
Catalunya va posar-se al seu costat,
perquè tots coneixem la nostra his-
tòria i tots sabem a vaua de les

L'excursionisme està una de les forces més grans del propi desenvolupament, que ha permès a Màcià realitzar amb relativa facilitat la seva obra.

Invita el públic a fer una petita excursió per Europa, i constatarem que, salvant molts poques excepcions, tot el vell món està regit amb l'esperit de les Bases de Manresa, o sigui amb els principis de llibertat i democràcia que són els que avui ha de consagrar de nou la Generalitat de Catalunya. (Aplaudiments.)

Acaba recordant una frase de Macdonald: qui diu els que hem de fer i fer-hi hem de voler que a les nostres terres tothom s'hi trobi bé. (Ovació.)

oació que el públic tributa a peu dret.)

RAIMON D'ABADAL

Parla en nom de la Lliga Regionalista.

Diu que com que l'objectiu de la commemoració de les Bases de Manresa queda complert amb la representació de tots els partits de Catalunya, es limitarà a trocar un record personal. Ba tard i no es creu amb dret de contribuir a perllongar l'acte.

Les Bases estan lligades a ell pel record de les seves primeres actuacions en la vida política. Fou a Madrid, l'any 1906, quan ell se nomenà singlè les famoses Bases, o al-

